

Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці

Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція

05 травня 2022 року

м. Надвірна

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «НАДВІРНЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НТУ»
Циклова комісія інформаційної діяльності**

**ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ
В БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІЙ ОСВІТІ, НАУЦІ ТА ПРАКТИЦІ**

**Тези доповідей
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
05 травня 2022 року**

**Надвірна
2022**

УДК 004:[37:02](477)(043)

Е 50

Матеріали подані в авторській редакції

Відповідальні за випуск: Плитус О.С., к.і.н., голова циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», Трачук Л. Ф., к.і.н., викладач циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

Рекомендовано до видання методичною радою
ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»,
протокол №6 від 12 травня 2022 р.

Е 50 Електронні комунікації в бібліотечно-інформаційній освіті, науці та практиці : тези доп. Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 5 травня 2022 року. – Надвірна : ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ», 2022. – 160 с.

Збірник містить тези доповідей результатів актуальних досліджень ролі Інтернету як сучасного провідного каналу комунікації; особливостей застосування електронних комунікацій у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, бібліотечній та архівній справі; проблем викладання дисциплін соціокомунікаційного циклу.

Розрахований на науковців, викладачів і здобувачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, фахівців інформаційної, бібліотечної та архівної справи, представників органів державної влади та місцевого самоврядування.

УДК 004:[37:02](477)(043)

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Нагорний Ростислав Васильович – голова організаційного комітету, заслужений працівник освіти України, директор ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»

Дребот Світлана Дмитрівна – заступник голови організаційного комітету, кандидат економічних наук, заступник директора з навчально-методичної та наукової роботи ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»

Скрипник Василь Степанович – доктор технічних наук, заступник, директора з навчальної роботи ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»

Плитус Олександра Семенівна – кандидат історичних наук, голова циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

Трачук Людмила Федорівна – кандидат історичних наук, викладач циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

Модератор:

Плитус Олександра Семенівна – кандидат історичних наук, голова циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».

СЕКЦІЯ 3. ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В БІБЛІОТЕЧНІЙ СПРАВІ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТОЧКИ РОСТУ

Данилюк Д., Сілкова Г. Методи аналітичного опрацювання документного контенту та їх застосування в роботі інформаційних установ.....	54
Гасуляк С. Р., Веремчук О. В. Електронні інформаційні ресурси бібліотеки ЗВО в системі обслуговування користувачів.....	57
Заблоцька В. В. Канали комунікації книгозбірні в інформаційному просторі.....	60
Мовчан К. М. Веб-сайти бібліотеки – сучасний комунікаційний канал.....	63
Будяненко Н.-Є. В., Мовчан К. М. Бібліотечні сервіси в освітньому просторі.....	64
Бузаші М., Веремчук О. В. Електронні технології формування бібліотечних фондів.....	66
Приходько Н. І. Відеоконтент як засіб популяризації електронної бібліографічної продукції.....	69
Сеняк Я. М. Бібліотеки закладів вищої освіти в епоху інтернет-комунікацій.....	71
Теличко Т. М. Інформаційно-комунікаційні технології бібліотеки як складова активізації освітнього процесу.....	75
Воробель С. І. Регіональний інформаційний портал «Тернопільщина» в системі електронних комунікацій Тернопільської обласної універсальної наукової бібліотеки.....	78
Гринішак В. Ю. «Бібліотека, яка не знає стін, крім стін світу».....	82

СЕКЦІЯ 4. ОСВІТА І ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Палеха Ю. І. Гуманізація підготовки фахівців галузі соціальних комунікацій.....	86
Нагорний Р. В., Дребот С. Д. Електронні комунікації в організації внутрішньої системи забезпечення якості освіти ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ».....	90
Плитус О. С. Електронні комунікації в організації роботи циклової комісії інформаційної діяльності ВСП «Надвірнянський фаховий коледж НТУ»...	93
Скрипник В. С., Ферштей І. Л. Електронні освітні ресурси як основа сучасного освітнього середовища закладу фахової передвищої освіти.....	96
Олійник Г. Я., Остафійчук Т. Д. Освіта і електронні комунікації в сучасному суспільстві.....	98
Бондар В. Д., Шершньова О. В. Асоціативне наповнення понять «бібліотечна справа» та «архівна справа» (на прикладі здобувачів вищої	

управління знаннями : матеріали міжнар. наук. конф. (5–7 жовт. 2021 р.). Київ, 2021. С. 147.

УДК 025.2:004

Бузаші М., Веремчук О. В.

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

ЕЛЕКТРОННІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНИХ ФОНДІВ

Сучасний світ важко уявити без комп'ютеризації та електронних технологій. Зокрема, сучасні інформаційні технології активно впроваджують в свою діяльність бібліотеки, які використовують їх, передусім, задля формування своїх фондів та надання максимально повної інформаційної підтримки своїм користувачам. Саме бібліотекам належить значна роль у формуванні електронних масивів наукових знань та організації доступу до них.

Документний фонд є основою функціонування бібліотеки, головним джерелом задоволення інформаційних потреб користувачів. Тому у практиці комплектування бібліотек останніми роками застосовується такий напрямок, як використання видань на електронних носіях. Однією з найпоширеніших бібліотечних технологій на сьогодні є формування фонду електронних документів (електронної бібліотеки).

Комплектування цифрових бібліотек сучасними виданнями традиційно здійснюється не лише шляхом оцифрування (сканування) друкованих видань, а й використання існуючих їх електронних аналогів у вигляді оригіналу-макету. При цьому важливе значення для формування фонду мають електронні книги.

Під поняттям «електронна книга» розуміється версія книги в електронному (цифровому) вигляді. Найпопулярніші нині формати електронних книг, які використовують бібліотеки – це Portable Document Format (PDF) та FB2. Такі книги можна читати за допомогою комп'ютерів, мобільних телефонів чи інших спеціалізованих пристроїв. Варто зазначити, що оцифрування книг, переведення їх в електронний формат та створення їх за допомогою електронних технологій зробило літературу мейнстрімною на рівні фільмів та серіалів. Книга – не лише джерело знань, а й моральний відпочинок, своєрідна медитація, розвага. Ще ніколи раніше література не була настільки доступною. А доступність – це один із основних принципів комплектування бібліотечних фондів.

Слід зазначити, що одним із перших проєктів створення зібрання електронних версій книг є проєкт «Гутенберг». Він був започаткований у 1971 р. Майклом Хартон, який отримав доступ до потужного на той час комп'ютера Xerox Sigma V у Лабораторії дослідження матеріалів Іллінойського університету в США. В його основу покладено принцип Replicator echnology (технологія відтворення), тобто все, що введено в пам'ять комп'ютера, може бути відтворено у будь-який час, у будь-якому місці. «Гутенберг» вважається найстарішою у світі електронною бібліотекою, яка слугувала початком розповсюдження електронних фондів інформації [1, с. 14].

В Європі здійснюється проект «Bibliotheca Universalis», що ставить за мету створення глобальної мережі електронних бібліотек. Започаткований під егідою Ради Європи у 1995 р., проект реалізується під проводом країн «Великої сімки». Було заплановано сформувавши велику, розподілену колекцію наукових знань, і забезпечити можливість надання доступу до неї користувачам через всесвітню мережу [2, с. 70]. На засіданні в 1997 році в Копенгагені рамках цього проекту було прийнято рішення за програмою оцифровки створити спеціальні сторінки на серверах Європейських національних бібліотек ГАБРИЕЛЬ для можливості швидкої передачі інформації. Цей проект допоміг скооперуватися представникам бібліотечної спільноти, на глобальному рівні об'єднати їхні зусилля, що позитивно вплинуло на швидкість розвитку бібліотек і бібліотечної системи в цілому [3, с. 42].

В Україні, як зазначає Вітенко В. І., однією з перших ініціатив у цьому напрямі стало рішення інформаційно-бібліотечної ради Національної Академії Наук (НАН), в якому доручили Науковій бібліотеці України ім. В. Вернадського (НБУВ) організувати передачу в науково-дослідні установи НАН України копій електронного каталогу і відповідно установам організувати передачу до НБУВ своїх загальнодоступних електронних інформаційних ресурсів (каталоги і картотеки, комп'ютерні файли-верстки академічних журналів, електронні версії праць співробітників науково-дослідних установ НАН України) для створення електронної наукової бібліотеки НАН України [2, с. 71].

В сучасному інформаційному суспільстві формування бібліотечних фондів електронними технологіями є актуальним напрямком діяльності бібліотек закладів вищої освіти. Їм відводиться особливе місце, адже вони забезпечують якісний рівень освіти та підготовку майбутніх фахівців [4, с. 260].

У науковій бібліотеці Мукачівського державного формування фондів бібліотеки відбувається згідно з профілем університету, використовуючи електронні носії у поєднанні з традиційними. Бібліотека здійснює формування фондів, наукове опрацювання, зберігання, копіювання та оцифрування документів; надає користувачам доступ до традиційних і електронних джерел інформації та забезпечує їх використання. Свої фонди бібліотека формує згідно з навчальними планами, програмами та тематикою наукових досліджень університету шляхом придбання наукової, навчальної, довідкової, художньої літератури, періодичних, аудіо -, відео- видань, CD-, DVD- дисків та електронних баз даних, вироблених як в Україні, так і за кордоном.

Впроваджений бібліотекою «Інституційний репозитарій Мукачівського державного університету» суттєво допомагає своїм користувачам (переважно це студенти, аспіранти, викладацький склад та інші працівники університету) в навчальній та науково-дослідній роботі. Репозитарій сформовано на базі програмного забезпечення Dspace, що дозволяє збирати, зберігати і поширювати контент. По суті це електронна повнотекстова бібліотека, яка містить монографії, дисертації, автореферати дисертацій, збірники наукових

праць, навчальні та навчально-методичні видання та інші видання, а також патенти, презентації викладачів університету.

Електронний каталог, розміщений на сайті університетської бібліотеки, дає змогу здійснити автоматизований пошук документів за різними їх пошуковими елементами та отримати доступ до повнотекстових електронних видань. Здійснюючи послуги сканування книг або інших документів, наявних у фонді в друкованому вигляді, та «Дистанційного замовлення електронних книг», бібліотека поповнює фонд своєї цифрової бібліотеки.

Загалом університетська бібліотека не стоїть на місці, вона вдосконалюється, впроваджує нові форми роботи, велику увагу приділяє формуванню електронних інформаційних ресурсів, надає доступ до друкованих та електронних документів, сприяє високій якості навчання та науково-дослідної роботи університету. На основі веб-сайту бібліотеки за допомогою Інтернет-ресурсів та бібліотечних працівників користувачам надається доступ до електронних документів (від власних електронних ресурсів до наукових міжнародних баз даних).

Таким чином, електронні технології сприяють розвитку бібліотек та розповсюдженню їх фондів та знань, які в них зберігаються, що надзвичайно позитивно впливає на наше суспільство. Сучасна бібліотека – це не лише зібрання традиційних друкованих творів, а й різноманітних електронних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Павлуша І. Електронні бібліотеки: зарубіжний досвід, питання, розробки української концепції. *Бібліотечний вісник*. 1999. № 4. С. 13–23.
2. Вітенко В.І. Технологія створення електронної бібліотеки: підходи та перспективи. *Електронні ресурси бібліотек*. Кіровоград, 2003. С. 69–78.
3. Халецька Л.П. З історії розвитку електронних бібліотек: міжнародний інформаційний проект «Bibliotheca Universalis». *Інформація та соціум : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф.*, 28 квіт. 2017 р. Вінниця, 2017. С. 40–42
4. Потернак Ю.А. Електронні технології формування фондів бібліотек вищих навчальних закладів. *Вісник Одеського національного університету*. Серія: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. Одеса, 2017. Т. 22, вип. 2 (18). С. 338–345.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>